

KIRUB-dagarna 2009

Helsingborgs lasarett, med ett glittrande vackert Öresund, stod som värdar vid årets KIRUB-dagar i mitten av maj. Programmet blev mycket lyckat och var fullspäckat både dag som kväll. ST-läkaren i Falun, Carl-Gustav Arvidson, rekapitulerar här evenemanget vid det värfagra sundet.

Hundra deltagare

Efter förra årets lyckade KIRUB-dagar i Norrköping var det i år Helsingborg som tagit över stafettpinnen. I år med knappa hundralet deltagare. Åtminstone för undertecknad kändes det nästan som en solsemester att få åka så långt söderut. Den gamla fästningsstaden gjorde oss inte heller besvikna när det gäller vädret. Det var soligt, vackert och i alla fall lite varmare än norr om Dalälven, om än lite blåsig. Öresund glittrade vackert och även om jag inte tror att någon badade fick vi på onsdagskvällen i alla fall åka båt över sundet.

Välkomnande

Efter ankomst och registrering serverades lunch, en måltid som vi lärde oss att längta till dagligen trots de intressanta förmiddagsföreläsningarna. Vår "husrestaurang" där de flesta av oss kunde avnjuta tre luncher visade sig nämligen vara den eminenta krogen Gastro. Undertecknad räknade dystert med en medioker landstings-sylta med tanke på det närbesläktade namnet Gastronomien, sjukhusrestaurangen vid Falu lasarett, i åtanke.

Efter den inledande lunchen kom programmet igång på allvar. Inledningsvis presenterade våra värdar det lokala sjukhusets kirurgiska verksamhet, dess organisation och även lite bilder inifrån själva byggnaden.

Fenomenet läkarexpeditioner utan fönster eller ventilation kände nog många igen. Sjuksalar med fönster uppmuntrande riktade ut mot kyrkogården var dock ett nytt och pikant inslag för de flesta.

Liksom tidigare år var kvaliteten på föreläsningarna mycket hög. Mentometerknappar användes emellanåt för att ytterligare engagera auditoriet. Temat för året var "Operativ anatomi och fysiologi"; ett ämnesområde som naturligtvis kunde beröras på många olika sätt.

Nutrition

Inledande föreläsare var Christina Stene från Ängelholm. Ämnet var "Nutrition", naturligtvis ett jättestort område som vi bara kunde få en kortare, om än väl presenterad, inblick i. Gamla basfysiologikunskaper blandades med nyare rön om faran med malnutrition i samband med större kirurgi.

Adherenser

Näste ämne, "Adherenser, genes och behandling", presenterades av Bobby

Mingel utanför Jacob Hansens hus.

Glada KIRUB:er.

Tingstedt från Universitetssjukhuset i Lund. Postoperativa adherensbildningar ger som bekant upphov till både svårt lidande med bland annat ileus och infertilitet, men också höga sjukvårdskostnader. Kontentan var att vi trots ansträngningar ännu inte har funnit någon välfungerande adherensprofylax. Föreläsningen gav oss även en del matnyttiga och vägvisande tips angående ileusbehandling – konservativ vård eller operation.

Perioperativ vätska

Från anestesikliniken i Lund var Per-Olof Grände inbjuden för att tala om "Aspekter på perioperativ vätsketerapi". Mycket vikt lades vid olika kolloidlösningars egenskaper och vi fick alla återigen lära oss att det där med vätskebehandling inte är så enkelt trots allt.

Komplikationer

Siste man bland onsdagsföreläsarna var Karsten Offenbartl från Höglandssjukhuset i Eksjö. Med hjälp av ett mycket illustrativt patientfall belystes "Postoperativa komplikationer" och risken för att ha skyggglappar för ögonen när det gäller postoperativ vård av egna patienter. I det här fallet slutade det hela väl men endast tack vare ett beslutsamt ingripande i sista minuten.

Kvällsturen

Efter denna späckade eftermiddag var det på onsdagskvällen dags för en lokal tradition: att "tura", det vill säga äta middag på Öresundsfärjorna samtidigt som båten glider fram och tillbaka mellan sundets systerstäder Helsingborg och Helsingör. Precis som

det ska vara serverades plankstek med gratinerat potatismos och precis som det ska vara var det ingen av oss som efteråt kom ihåg hur många gånger vi anlöpt Helsingör.

Nya ST-utbildningen

Efter en aning sov Morgon började programmet igen klockan nio på torsdagsmorgonen. Som allmänt bekant skall ST-utbildningen reformeras vilket berör många av oss nyare ST-läkare. Dessvärre råder fortfarande en del oklarheter om detta och vi fick därför lyssna till en paneldebatt modererad av Mats Bläckberg, överläkare vid Helsingborgs lasarett tillika studierektor för kirurgklinikens ST-läkare.

I panelen ingick följande talare vilka alla inledningsvis gav varsin presentation utifrån olika aspekter av ämnet och därefter diskuterades problem och frågetecken.

Ulf Kvist, chef vid Centralsjukhuset i Kristianstad tillika ledamot i Nationella ST-rådet, Jesper Persson, ordförande för SPUREX, UMAS, Per-Anders Larsson, verksamhetschef Plan Op, Helsingborgs lasarett, Agneta Montgomery, ordförande SKF utbildningskommitté, UMAS och Peter Elbe, SPUR-samordnare, styrelseledamot i SKF och KIRUB.

Ämnen som dryftades var bland annat vikten av SPUR-inspektioner nu när kvalitetskraven på ST-utbildningen kommer att öka. Situationen med ökade krav på "mjukare" kunskaper, som till exempel ledarskap och forskningsarbete. Föreskrifter om dokumentation av handledning samt genomgångna ST-moment och kurser.

Paneldeltagarna, från vänster Per-Anders Larsson, Agneta Montgomery, Jesper Persson, Ulf Kvist, och Peter Elbe.

Utbildningskrav

Vi uppmanades alla att noggrant studera Socialstyrelsens dokument och ställa krav på våra ST-studierektorer, klinikchefer och handledare. Till vår hjälp har vi SPUR:s självvärdering och även resultaten av den enkät som KIRUB skickade ut till samtliga kirurgkliniker i landet. Något många av oss funderade på är frågan om sanktionering mot kliniker som inte uppfyller kraven. Med nuvarande regelverk finns inga sådana möjligheter, utan det är upp till specialitetsföreningarna att "straffa" problemkliniker. Förhoppningen är dock att kvalitetsökningen skall komma långt innan ST-läkare på mindre väl fungerande utbildningskliniker får sina specialistexamina underkända.

Traumalaparotomi

Dagen fortsatte efter lunch med "Traumalaparotomis ABC" med Marcus Erlandsson från Helsingborgs lasarett som föreläsare. Med hjälp av mentometerknapparna var det tydligt att stora delar av auditoriet inte ens varit med om en traumalaparotomi. Ämnesområdets relevans var alltså uppenbar. Vi fick alla en kortare introduktion till hur man bringar ordning i det kaos som en traumalaparotomi med multipla skador kan innebära.

Nödthorakotomi

"Thorakotomi på min jour!" är nog alla ST-läkares mardröm eller dröm beroende på kynne. Gabriel Börner från Helsingborg lyckades med sin föreläsning i ämnet avdramatisera det hela åtminstone en aning. Chanserna att lyckas är inte stora, men trots allt tillräckligt höga för att motivera ett försök på en pulslös patient med

Sam Smedberg.

elektrisk hjärtaktivitet och penetrerande thoraxtrauma. Börner fortsatte därefter med ämnet Halstrauma – en kartbok, och gav oss en aning kött på benen som till exempel möjligheten att tamponera venösa blödningar med hjälp av kuffade Foleykatetrar.

Sångafton

Torsdagkvällen inleddes med en drink på gården utanför vår möteslokal, det anrika Jacob Hansens hus. Helsingborgs äldsta profana hus och idag en utmärkt konferens- och festlokal. Det vackra vädret till trots blev det en aning kylslaget att mingla utomhus och den fantastiska grillbuffén med allt från kryddstarka korvar till svärdfisk angreps därefter tacksamt. Ur sånghäftet sjöngs ett flertal gamla klassiker, men även sånger som ”*The Colorectal Surgeons Song*”. Texten till den helt nyskrivna visan ”Kisskuplett” delades ut och här skrattades det mer än sjöngs. Som kvällens höjdpunkt steg barbershopgruppen *Last Call* upp på scenen. Det är sällan man får höra så bejublade sånginslag och det var ingen tvekan om att uppträdandet var uppskattat när sångarna tvingades in för ett par extranummer. Kvällen fortsatte med dansgolv, barhäng och ivrigt kontaktknytande.

Bukväggsproblem

Fredagsmorgonen började med att Sam Smedberg från Helsingborg föreläste om ”Bukvägg och ljumskar – grundläggande kunskaper för diagnostik och behandling”. För det, efter gårdagskvällen, en aning sömniga auditoriet öppnades en hel värld av bukväggsproblem och eleganta lösningar. Den ST-läkare som tidigare trott att han eller hon behärskade bukväggsanatomien fick sig också en läxa när ligament, muskelbukar, nerver och kärl vreds och vändes.

Koagulation

Den underläkare som under grundutbildningen faktiskt memorerat koagulationssystemets alla steg och vägar fick dessvärre av Jan Holst, kärkirurg vid UMAS, veta att man nu ersatt äldre modeller med en nyare. För oss mindre ambitiösa var det bara att tacka och ta emot samt konstatera att det säkert finns en ännu nyare modell om ett par år. Emellertid var alla eniga om att Holst lyckades göra ett komplicerat och svårgreppbart ämnesområde – ”Koagulationen idag” – förvånansvärt begripligt. Föreläsningen avslutades med råd och diskussion om vilka läkemedel och vätskor vi har till vårt förfogande vid blödningsproblematik. Konkret och matnyttigt!

Urologiskt trauma

Som *grande finale* på KIRUB-veckan föreläste Mats Bläckberg om ”Urologiska tips och trix vid trauma och operation”. Samtliga manliga åhörare, säkerligen en del av de kvinnliga också, knep ihop benen inför den läskiga samling bilder av penisskador som Bläckberg samlat ihop. Handläggning av njurskador föredrogs, liksom övriga skador på urinvägarna i samband med trauma.

Tack till alla värdar

Efter detta var det så dags för ett sista besök på Gastro för avskedslunch. Vi kunde alla konstatera att KIRUB-dagarna är ett väldigt värdefullt tillfälle för att knyta kontakter med blivande kirurger på övriga sjukhus. Samt att årets evenemang, med ST-läkarna vid Helsingborgs lasarett och

Mats Bläckberg.

KIRUB-styrelsen som arrangörer, var fantastiskt välorganiserat och bra planerat. Nästa år blir det Eskilstuna som står för värdskapet, temat blir ”Tusen och en app” och med tanke på att reklamtröjor och logotyper för detta redan är färdigställda finns stora förhoppningar om ett fint möte även då.

CARL-GUSTAV ARVIDSON
carl-gustav.arvidson@
Falun